

Ogólna analiza manifestów

1. Streszczenie

Wybory do Parlamentu Europejskiego, które odbędą się w dniach 6-9 czerwca 2024 r., stanowią punkt zwrotny dla polityki zdrowotnej UE. Konieczne jest podjęcie szeregu kwestii zdrowotnych, takich jak rosnące obciążenie chorobami niezakaźnymi, oporność na leki przeciwdrobnoustrojowe czy zdrowie psychiczne. Systemy opieki zdrowotnej przechodziły kryzys przed pandemią COVID-19, a sytuacja ta pogorszyła się w wyniku ich chronicznego niedofinansowania. Co więcej, niedobór pracowników służby zdrowia i opieki, pogłębiony trudnymi warunkami pracy i ogólnym kryzysem siły roboczej, został uznany za tykającą bombę zegarową. Ponadto rosnący wpływ zmian klimatycznych, jak i niekorzystnego środowiska na zdrowie, wskazuje na wyraźną potrzebę usunięcia barier na szczeblu politycznym i podjęcia pilnych działań. Pytanie brzmi: ile uwagi kandydaci w wyborach poświęcają tym istotnym kwestiom?

W związku z tym EPHA przeanalizowała programy partii obecnych w Parlamencie Europejskim, aby nakreślić obraz tego, czego należy się spodziewać po nich w zakresie działań zdrowotnych i w jakim stopniu należy oczekiwać, że wyzwania te zostaną podjęte w następnej kadencji. EPHA wskazała szesnaście zagadnień do analizy:

- ▶ Zdrowie publiczne jako priorytet
- ▶ Elementy instytucjonalne
- ▶ Zrównoważone systemy zaopatrzenia w żywność
- ▶ Choroby niezakaźne
- ▶ Zdrowie psychiczne
- ▶ Równość zdrowotna
- ▶ Dostęp do opieki zdrowotnej
- ▶ Transformacja cyfrowa
- ▶ Środowisko a zdrowie
- ▶ Przystosowanie do zmian klimatu i łagodzenie ich skutków
- ▶ Zaangażowanie w inicjatywy globalne i wielostronne
- ▶ Przygotowanie na kryzys zdrowotny
- ▶ Wytrzymałość systemów ochrony zdrowia
- ▶ Pracownicy ochrony zdrowia
- ▶ Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe
- ▶ Badania w dziedzinie zdrowia

Poddano analizie manifesty pięciu głównych partii europejskich pod kątem zgodności z celami i zobowiązaniami UE (cele zrównoważonego rozwoju, cele globalnej strategii zdrowotnej, cele planu „od pola do stołu”, europejskiego planu walki z rakiem i 8. planu działania na rzecz środowiska). Pięć przeanalizowanych manifestów zostało przygotowanych przez Europejską Partię Ludową (EPL), Partię Europejskich Socjalistów (PES), Porozumienie Liberałów i Demokratów na rzecz Europy (ALDE), Europejską Partię Zielonych (EGP) i Europejską Lewicę (EL). Oceniane rozwiązania zostały uporządkowane w zależności od tego, czy danego tematu brakowało (kategoria „czerwona”), czy był on niedostatecznie zrealizowany z punktu widzenia realizacji celów UE (kategoria „pomarańczowa”), czy też został on podjęty (kategoria „zielona”). Dodatkowe elementy istotne dla zdrowia publicznego zostały również zmapowane.

Ponadto w niniejszym sprawozdaniu ogólnym uwzględniono późniejsze manifesty innych partii europejskich, takich jak Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy (EKR), Wolny Sojusz Europejski (WSE), Volt, Europejska Partia Demokratyczna (EDP), Europejski Chrześcijański Ruch Polityczny (ECPM).

Analizując pięć manifestów, można zaobserwować pewne tendencje, w tym kwestie, które są zagrożone całkowitym pominięciem (tj. kryzys zatrudnienia w ochronie zdrowia), inne z kolei o niewystarczających ambicjach (tj. systemy żywnościowe, choroby niezakaźne) lub zagadnienia, które są właściwie uwzględnione (tj. równość). Ogólnie rzecz biorąc, zdrowie jest obecne w tych manifestach, ale nie zawsze jest traktowane priorytetowo. Świadczy to o tym, że sytuacja w zakresie ochrony zdrowia w kolejnym okresie sprawowania mandatu przez partie może wyglądać niepokojąco.

EPHA określiła 10 kluczowych priorytetów w swoim **manifestie** „Wzmocnienie zdrowia publicznego w całej Unii Europejskiej”, opublikowanym w listopadzie 2023 roku. Ogólnie rzecz biorąc, pięć manifestów jest zgodnych z manifestem EPHA tylko w pewnym stopniu. Priorytety zostały w pewnym stopniu ujęte w treści programów partii politycznych, ale często nie koncentrują się na promocji zdrowia, profilaktyce lub oddziaływaniu różnych czynników na zdrowie.

Analiza ta zawiera informacje, które należy wziąć pod uwagę, zbliżając się do następnej kadencji Parlamentu, szczególnie pod względem uwarunkowań i bieżących spraw politycznych, które muszą pozostać w porządku obrad, choć jednak istnieje ryzyko, że zostaną pominięte. Następnie dokument przedstawia ogólny obraz tego, jak może wyglądać następna kadencja pod względem polityki zdrowotnej. Obejmuje to również spostrzeżenia z dodatkowych manifestów unijnych. Następnie sugeruje dokładniejsze zagłębienie się w propozycje pięciu analizowanych manifestów, dokonując analizy porównawczej przez pryzmat szesnastu wybranych tematów. Wreszcie, sprawozdanie proponuje również porównanie z priorytetami określonymi w manifestie EPHA, wzywając do nadania zdrowiu wysokiej rangi w agendzie UE. Na koniec zamieszczono tabelę podsumowującą wyniki analizy. Poniższa tabela zawiera krótką syntezę.

Tabela 1. Podsumowanie ustaleń

Zagadnienie	EPL	ALDE	PES	EGP	Lewica	Przykłady najważniejszych propozycji
Zdrowie publiczne jako priorytet						<u>EGP</u> : Zielony Ład i Umowa Społeczna
Elementy instytucjonalne						<u>EGP</u> : Unijny mechanizm ochrony społeczeństwa obywatelskiego <u>Lewica</u> : Europejski Fundusz na rzecz Usług Publicznych
Zrównoważone systemy zaopatrzenia w żywność						<u>EGP</u> : Traktat Roślinny; Wspólna Polityka Żywnościowa i Rolna;
Choroby niezakaźne						<u>EPL</u> : Europejski plan walki z chorobą Alzheimera, demencją i chorobą Parkinsona; europejski plan dotyczący zdrowia układu krążenia; wdrożenie europejskiego planu walki z rakiem.
Zdrowie psychiczne						<u>EPL</u> : Plan działania UE na rzecz zdrowia psychicznego <u>PES</u> : Europejska strategia zdrowia psychicznego
Równy dostęp do ochrony zdrowia						<u>EPL</u> : Nowy pakt na rzecz sprawiedliwości międzypokoleniowej; europejska gwarancja dla starszych obywateli; wzmocnienie strategii UE na rzecz regionów najbardziej oddalonych; wzmocnienie europejskiej strategii opieki <u>ALDE</u> : zapisanie praw osób LGBTI+ w prawodawstwie UE; przyspieszenie prac nad horyzontalną dyrektywą w sprawie równego traktowania; rozszerzenie listy przestępstw UE o mowę nienawiści i przestępstwa z nienawiści; prawo do aborcji w Karcie praw podstawowych UE; zharmonizowana definicja gwałtu oparta na braku zgody; wdrożenie ogólnounijnych zakazów zbliżania się <u>PES</u> : EU Strategia na rzecz równouprawnienia osób starszych; europejska dyrektywa antydyskryminacyjna; europejski plan na rzecz przystępnych cenowo mieszkań; strategia UE na rzecz walki z bezdomnością; pełne wdrożenie europejskiej gwarancji dla dzieci; wdrożenie strategii UE na rzecz praw osób niepełnosprawnych; wzmocnienie strategii UE na rzecz równouprawnienia płci i równouprawnienia osób LGBTIQ; dążenie do przyjęcia dyrektywy w sprawie przemocy ze względu na płeć. <u>EGP</u> : Zielony Ład i Umowa Społeczna; Umowa Opiekuńcza; plan „Przystępne Mieszkalnictwo UE”; zintegrowana strategia walki z ubóstwem; dyrektywa ramowa w sprawie dochodu minimalnego; ustawa o przystosowaniu się do zmiany klimatu; rewizja dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym oraz dyrektywy w sprawie urlopu macierzyńskiego; aktualizacja horyzontalnej dyrektywy antydyskryminacyjnej; odnowiona strategia na rzecz równości osób LGBTQIA+; rozszerzony Europejski Fundusz Solidarności; ustawa o sprawiedliwej transformacji <u>Lewica</u> : Dyrektywa UE w sprawie nierówności i dyskryminacji; stały Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) w celu zmniejszenia nierówności; dyrektywa UE w sprawie równości wynagrodzeń; uznanie nieodpłatnej i niedostatecznie opłacanej pracy opiekuńczej; dyrektywa UE w sprawie zdrowia reprodukcyjnego; ramy polityki UE w celu wyeliminowania przemocy ze względu na

						<p>pleć; uznanie terminu „kobietobójstwo” w prawodawstwie UE i krajowym; wspólna unijna definicja gwałtu; Strategia walki z ubóstwem; europejska dyrektywa w sprawie dochodu podstawowego; prawo do bezpłatnego dostępu do energii w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb; dyrektywa UE w sprawie mieszkalnictwa; prawo do małżeństwa i rodzicielstwa dla wszystkich par; depatologizacja tożsamości transseksualnych i dostęp do leczenia.</p>
Dostęp do opieki						EGP: Prawodawstwo UE dotyczące powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego
Transformacja cyfrowa						<p>EPL: Europejska gwarancja pracownicza dla rynku cyfrowego (nie dotyczy zdrowia) EGP: Akt o rynkach cyfrowych</p>
Środowisko a zdrowie						<p>EPL: Wdrożenie Net-Zero Industry Act (regulacji o zerowym zużyciu energii w przemyśle) i aktu w sprawie surowców krytycznych ALDE: Europejska strategia na rzecz biogospodarki; paneuropejska sieć kolejowa EGP: Zielony Ład i Umowa Społeczna; rewizja ekologicznej taksonomii; prawo sprawiedliwej transformacji Lewica: wdrożenie dyrektywy w sprawie zrównoważonej mobilności; zmiany w polityce bankowej EBC w celu wspierania „zielonych” inwestycji</p>
Przygotowanie do zmian klimatu i łagodzenie ich skutków						<p>EPL: Wdrożenie Net-Zero Industry Act (regulacji o zerowym zużyciu energii w przemyśle) i aktu w sprawie surowców krytycznych ALDE: rozszerzenie zakresu europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS) EGP: Zielony Ład i Umowa Społeczna; europejskie ramy dla biletów klimatycznych; rewizja ekologicznej taksonomii; prawo sprawiedliwej transformacji</p>
Zaangażowanie w inicjatywy globalne i wielostronne						
Przygotowanie na kryzys zdrowotny						EGP: Pracownicy ochrony zdrowia w UE
Wytrzymałość systemów ochrony zdrowia						
Pracownicy ochrony zdrowia						<p>EPL: Europejska gwarancja pracownicza dla rynku cyfrowego (nie dotyczy zdrowia) ALDE: Przegląd wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych (niedotyczących zdrowia) EGP: Unijne prawo do bycia offline; prawo do pracy zdalnej (nie dotyczy zdrowia)</p>
Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe						
Badania w dziedzinie zdrowia						
Inne (zmiany z traktatami)						